

Το Συμβούλιο της Επικρατείας και το μάθημα των Θρησκευτικών (Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : [ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ](#)

Date : 16 Απριλίου, 2018

Έξεδόθη ή ύπ' άριθμ. 660/2018 άπόφαση τοῦ Σ.τ.Ε. γιά τό **μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν** καί γίνεται μεγάλη συζήτηση στόν ἔντυπο καί ήλεκτρονικό τύπο γιά τό θέμα αὐτό, ὅπως ἔγιναν καί δηλώσεις ὑπευθύνων ἀπό πλευρᾶς Ἐκκλησίας καί Πολιτείας. Πάνω στό θέμα αὐτό θά ἐκθέσω μερικές ἀπόψεις μου, πρῶτα ως πρός τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν καί ἔπειτα ως πρός τίς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Επικρατείας καί ως πρός τό τί δέον γενέσθαι.

1. Τά δύο Προγράμματα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν

Γιά νά κατανοήση κανείς τί ἀκριβῶς συμβαίνει μέ τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, πρέπει νά ἔξετάσῃ τήν διαφορά πού γενέσθαι μεταξύ δύο Προγραμμάτων.

Πρίν τόν Σεπτέμβριο 2016, ως πρός τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν στήν Πρωτοβάθμια καί Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση, ἵσχυε τό Άναλυτικό Πρόγραμμα βάσει τοῦ ὁποίου ἐγράφησαν τά βιβλία τῶν Θρησκευτικῶν. Ή ἀναλυτική μέθοδος ἵσχυε πολλά χρόνια στήν ἐκπαίδευση, ἀφοῦ στηρίζεται στήν ἀρχή ὅτι ἀπό τά ἀπλά στοιχεῖα γίνεται ή μετάβαση τά συνθετότερα, στά δέ θρησκευτικά -ὅπως καί σέ ἄλλα μαθήματα- γίνονταν τρεῖς κυκλικές ἐπαναλήψεις τῆς ὑλῆς ἀπό ἀπλούστερες σέ συνθετότερες μορφές κατά τό Δημοτικό, Γυμνάσιο καί Λύκειο. Αὔτοις ητα τά ζητήματα ἐτίθεντο μέ χρονολογική σειρά καί λογική συγκρότηση ἀπό τά ἀπλά στά σύνθετα.

Συγκεκριμένα, ἄρχιζε ή προσφερόμενη γνώση ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη, προχωροῦσε στήν Καινή Διαθήκη στά χρόνια τοῦ Χριστοῦ καί ἐπεκτεινόταν στήν συνάντηση τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ τόν Ἑλληνισμό, στίς διαφορές μεταξύ τῶν Χριστιανῶν (Ορθοδόξων, Ρωμαιοκαθολικῶν, Προτεσταντῶν), στίς αἰρέσεις, στίς ἄλλες Θρησκεῖες καί τά σύγχρονα κοινωνικά καί βιοηθικά προβλήματα. Στήν ὅλη μεθοδολογία τοῦ Άναλυτικοῦ Προγράμματος δέν ὑπῆρχαν πολλαπλές θρησκεῖες ταυτοχρόνως πλημμελῶς, ἀποσπασματικά ἔξεταζόμενες, οὕτε συναφῶς ἀνιστόρητες μεταβάσεις μέ ἄλματα αἰώνων ἐν εἴδει σύγκρισης φαινομένων καί μέ πρόσχημα τήν κριτική σκέψη.

Ἐνα τέτοιο μάθημα, πού στηριζόταν στήν ἀναλυτική μέθοδο, παρεῖχε ὀλοκληρωμένη

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

γνώση καί δέν ḥταν όμολογιακό μάθημα, ούτε εἶχε κατηχητικό χαρακτήρα, ἀλλά ḥταν γνωστολογικό, πολιτιστικό καί θρησκειολογικό.

Ἄλλωστε, ἡ Παλαιά Διαθήκη εἶναι ἡ βάση τῶν τριῶν γνωστῶν Θρησκειῶν (Ἐβραϊσμοῦ, Χριστιανισμοῦ, Μουσουλμανισμοῦ), ἀν καί ὁ Χριστιανισμός δέν εἶναι Θρησκεία, ὅπως οἱ ἄλλες, καθώς ἐπίσης οἱ μαθητές, ἔκτος ἀπό τήν δική τους χριστιανική πολιτιστική παράδοση, διδάσκονταν καί ἄλλες Θρησκεῖες καί ἄλλες σέκτες καί αἰρέσεις, καθώς ἐπίσης διδάσκονταν σύγχρονα κοινωνικά, οἰκολογικά ἢ βιοθητικά ζητήματα. Τό ὅτι μερικοί συστηματικά διαδίδουν ὅτι τό μάθημα αὐτό τῶν Θρησκευτικῶν ḥταν κατηχητικό καί όμολογιακό παραποιοῦν τά πράγματα ἐν γνώσει τους καί παραπλανοῦν συστηματικά τήν κοινωνία.

Ἀπό τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2016 μέ ύπουργική ἀπόφαση πού δημοσιεύθηκε στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καί εἶχε ἰσχύ Νόμου, ἄλλαξε αὐτή ἡ μεθοδολογία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν πού βασιζόταν στήν ἀναλυτική σκέψη καί εἰσήχθη τό λεγόμενο Πρόγραμμα Σπουδῶν πού βασίζεται στήν θεματική μέθοδο σπουδῶν. Αύτό σημαίνει ὅτι ἐγκαταλείφθηκε πλέον ἡ ἀναλυτική μέθοδος καί εἰσήχθη ἡ μέθοδος διδασκαλίας τῶν Προγραμμάτων διαδικασίας, μέ ἔμφαση στήν μάθηση μέσω τῆς πράξης καί συμμετοχῆς τοῦ μαθητῆ στήν γνωστική διαδικασία.

Τά Ἀναλυτικά Προγράμματα κρίθηκαν ώς παρωχημένα λόγω «ἀσαφοῦς, ἀόριστης στοχοθεσίας, μέ στείρα παροχή πληροφορίας καί συναφοῦς ἄκριτης ἀπομνημόνευσης, αὐστηροῦ προγραμματισμοῦ τῆς διδακτέας ὕλης, ἀνελαστικοῦ προγραμματισμοῦ τῆς διδασκαλίας, λιγοστῆς δυνατότητας ἀνάληψης πρωτοβουλιῶν ἀπό τόν ἐκπαιδευτικό».

Ἡ μεθοδολογία τῶν Προγραμμάτων διαδικασίας -ὅπως τούλαχιστον ἐφαρμόζονται στά νέα Προγράμματα Σπουδῶν Θρησκευτικῶν- μέ ἔμφαση στήν μάθηση, μέσω συμμετοχικῆς πράξης μαθητῶν καί διδασκόντων, ἐστιάζει πλήρως στό πῶς τῆς πράξης, καταργώντας ώς ἀπολύτως παρωχημένο τό τί τῆς διδακτέως ὕλης.

Τό τί τῆς διδασκαλίας κρίνεται ώς πληροφορία πού μεταβάλλεται διαρκῶς καί συνεπῶς δέν ἀξίζει τῆς προσοχῆς τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ἐνῶ τό πῶς μαθαίνω ἀναδεικνύεται σέ μέγιστη ἀξία. Σέ ἐνα τέτοιο πλαίσιο καθίσταται ἀπολύτως σαφές τό γιατί παραγνωρίζεται ἀπολύτως ἡ σημασία τῆς ἴστορίας καί τῆς ἀναλυτικῆς λογικῆς, παρά τίς ρητορικές διαβεβαιώσεις περί στιβαροῦ ἴστορικοῦ πλαισίου, τό ὅποιο ἀποτελεῖ τό περιβάλλον τῆς πληροφορίας.

὾ταν αὐτό πού ἐνδιαφέρει εἶναι τό πῶς, ἀναγκαίως καί ἀναπόφευκτα ἐπιστρατεύονται τραγουδάκια, ποιηματάκια, σκετσάκια ύπηρετικά τοῦ πῶς. Τά ἴστορικά φαινόμενα καθυποτάσσονται στήν λειτουργία ἐκμάθησης τοῦ πῶς.

Ή μετάβαση άπό τήν ίστορία στήν πρακτική δεξιότητα είναι σαφής. Η λογική τῶν δεξιοτήτων προωθούμενη άπό τό Πρόγραμμα Σπουδῶν χρησιμοποιεῖ τήν ίστορία ώς πεδίο έκμαθησης τεχνικῶν. Άκριβῶς γι' αύτό χρησιμοποεῖ ὅτι είναι βολικό άπό τήν ίστορία γιά έκμαθηση τεχνῶν καί στά πλαίσια τῆς πολυπολιτισμικότητας χρησιμοποιεῖ ὅτι είναι βολικό γιά τήν έξασκηση τῶν μαθητῶν στίς παγκοσμιοποιημένες ἀρετές τῆς πολιτικῆς ὁρθότητας, οὐδέτερες γιά κάθε Θρησκεία. Άκριβῶς γι' αύτό κάθε ίστορικό φαινόμενο έξετάζεται πλημμελῶς, διότι δέν ένδιαφέρει καθεαυτό, ἀλλά ένδιαφέρει ἡ προκύπτουσα ἀπό αύτό χρησιμότητα.

Ή θεματική μέθοδος δέν ἔχει σχέση μόνον μέ μιά ἀπλή μέθοδο, πού είναι ἔργο τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, ἀλλά ἔχει σχέση μέ τό περιεχόμενο τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν. Ή θρησκευτική γνώση μέ τήν μέθοδο αύτή δέν προσφέρεται μεθοδικά, χρονικά, ἀλλά ἀποσπασματικά. Δηλαδή, ἡ θεματική μέθοδος, ὅπως προαναφέρθηκε, κατήργησε τήν ίστορική διάρθρωση τῆς ὑλῆς καί προσφέρει μιά προσέγγιση φαινομενολογική.

Αύτό χαρακτηρίσθηκε ώς «θρησκευτικός γραμματισμός», μέ τήν ἔννοια ὅτι σχηματίζεται μιά γνώση, λαμβάνοντας στοιχεῖα ἀπό ὅλες τίς θρησκεῖες. Πρέπει νά θυμίσω ὅτι, ὅπως ἀνέλυσα στήν εἰσήγησή μου στήν Ιεραρχία, ὁ «θρησκευτικός γραμματισμός» ἦταν μιά θεωρία τοῦ Andrew Wright στήν Βρετανία, τήν δεκαετία τοῦ '90 πού δημιουργήθηκε «στόν ἀντίποδα τῆς φιλελεύθερης θεώρησης τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς» τοῦ Robert Jackson. Όμως, τελικά μέ τό Νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν δέν ἐφαρμόσθηκε ὁ «θρησκευτικός γραμματισμός» τοῦ Andrew Wright.

Ή διαφορά μεταξύ τοῦ παλαιοῦ Αναλυτικοῦ Προγράμματος καί τοῦ Νέου Προγράμματος Σπουδῶν δείχνει τό ὅλο πρόβλημα πού ὑπάρχει στό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν καί δημιουργεῖ σύγχυση. Ή ἴδια διαφορά θά παρατηρηθῆ καί στό μάθημα τῆς ίστορίας, ὅταν ἀντί νά διδαχθῇ ἡ ίστορία τῆς χώρας μας μέ τήν ἀναλυτική μέθοδο (ἀρχαία, μέση, νεώτερη), θά διδαχθοῦν θεματικά ὅλα μαζί τά ίστορικά γεγονότα. Αύτό θά δημιουργήσῃ τεράστια σύγχυση στούς μαθητές.

Δηλαδή, ἡ θεματική μέθοδος σπουδῶν στά μέν Θρησκευτικά δημιουργεῖ τόν θρησκευτικό συγκρητισμό, στήν δέ ίστορία τόν ἀκραῖο διεθνισμό, πού ὑπονομεύει τό Ἔθνος καί εἰσάγει ἐν πολλοῖς τήν ἀρχή τῆς σύνθεσης καί τῆς ἀπώλειας τῶν πολιτισμικῶν χαρακτηριστικῶν καί ὀδηγεῖ στήν ἀφομοίωση ἐνός πολιτισμοῦ ἡ τόν ἀπο-εκπολιτισμό του.

Στό θέμα αύτό πρέπει νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη τά ὅσα ἔξεθεσα προηγουμένως γιά τήν διαφορά μεταξύ τοῦ Αναλυτικοῦ Προγράμματος καί τοῦ Προγράμματος Σπουδῶν, σύμφωνα μέ ἐπιστημονικά δεδομένα, τά ὅποια ἔχω ἀναλύσει σέ δύο Εἰσηγήσεις μου στήν [Διαρκή Ιερά Σύνοδο \(Ιανουάριος 2016\)](#) καί τήν Ιεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Μάρτιος 2016).

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

Άν καινείς δέν έντοπίση αύτήν τήν πραγματικότητα, δέν θά μπορέσῃ νά καταλάβη καθόλου τό πρόβλημα πού ἔχει δημιουργηθῆ στό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν. Δέν πρόκειται, δηλαδή, γιά μερικά ἐπί μέρους προβλήματα καί στοιχεῖα γνωσιολογικά, οὔτε γιά μερικά τραγούδια καί ἀποσπάσματα, ἀλλά γιά **ἀναλυτικῆς μεθόδου πού εἶναι ἡ βάση κάθε ἐπιστήμης**, καί αύτό ἔχει συνέπειες στόν πολιτισμό.

Ἐτσι, τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν μέ τό προηγούμενο Άναλυτικό Πρόγραμμα ἦταν μεθοδικό, γνωσιολογικό, πολιτιστικό, Θρησκειολογικό, ὅπως ἔχει ἀποδειχθῆ σέ σχετική διδακτορική διατριβή, καί ὅχι κατηχητικό καί ὄμολογιακό, μέ τίς ἀπαραίτητες διορθώσεις. Αντίθετα, **τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν μέ τό Νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν εἶναι συγκρητιστικό, διαθρησκειακό, καί ὑπονομεύει** ὅλη τήν παράδοσή μας, ἡ ὁποία στηρίζεται στήν γνώση τοῦ δικοῦ μας πολιτιστικοῦ προτύπου, μέ τόν παράλληλο σεβασμό κάθε ἐτερότητας.

Ἐπειδή τελευταῖα διαδίδεται πολύ ὅτι **τούς Φακέλους τοῦ Μαθητοῦ πού ἔκφραζουν τό νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν τούς ἐνέκρινε ἡ Ἑκκλησία, θέλω νά διευκρινίσω** ὅτι στήν **Συνεδρίαση τῆς 27ης Ιουνίου 2017**, μετά τήν σχετική εἰσήγηση γιά τούς Φακέλους τοῦ Μαθητοῦ, ἡ **Ἴεραρχία τῆς Ἑκκλησίας Ἐλλάδος** ἔπιφυλάχθηκε καί δέν ἐνέκρινε.

Ἡ πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Αθηνῶν καί Πάσης Ἐλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ὅπως φαίνεται στά Πρακτικά τῆς Ἱεραρχίας ἦταν:

«Ἐπομένως, ἡ Ἐπιτροπή διαλόγου θά συνεχίσει τόν διάλογο μέ τήν Πολιτεία καί θά παρακολουθεῖ τήν ἐξέλιξη τῶν θεμάτων ὡς πρός τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν. Ἐτσι, λοιπόν, σήμερα δέν θά ποῦμε ὅτι ἐγκρίνεται ἡ ἀπορρίπτεται τό Νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν, ἀλλά ὅτι ἡ ΙΣΙ ἐνημερώθηκε ἀπό τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καί τούς εὐχαριστοῦμε...». Καί ἡ πρόταση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἔγινε ὁμοφώνως ἀποδεκτή.

Ἐπομένως, ἡ Ἱεραρχία δέν ἐνέκρινε, οὔτε ἀπέρριψε, ἀπλῶς ἐνημερώθηκε.

2. Οἱ προηγούμενες ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας γιά τό Άναλυτικό Πρόγραμμα

Τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἀσχολήθηκε κατά καιρούς μέ τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, κρίνοντας διάφορες προσφυγές πού ἀναφέρονταν σέ παράλληλα θέματα, ὅπως τήν προσευχή καί τήν μή παρακολούθηση τοῦ μαθήματος.

Εἶναι ἀνάγκη νά ἐπισημανθῇ ὅτι τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας συζητᾶ θέματα

προσφυγῶν καί ἀκυρώσεων, **στηριζόμενο κυρίως στό Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος** καί τίς ἀποφάσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν καί Διεθνῶν Ὀργανισμῶν.

Πρέπει νά γίνη σαφές ὅτι τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας εἶναι τό Ἀνώτατο Ἀκυρωτικό Δικαστήριο τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, τό ὅποιο ἔρμηνεύει τό Σύνταγμα καί τούς Νόμους τοῦ Κράτους. Δέν μπορεῖ κάθε Ὅπουργός νά ἔρμηνεύῃ τό Σύνταγμα κατά τήν ἴδεολογία του, παραθεωρώντας τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας, διότι τότε θά ἐκφρασθῇ στήν πράξη ἡ ὑπονόμευση τῆς ἴδιας τῆς Δημοκρατίας. Δέν εἶναι δυνατόν κάποιος μέ λαϊκιστικές ἴδεολογικές δηλώσεις καί ἐκφράσεις νά ὑπονομεύῃ τό ὕδιο τό Πολίτευμα τῆς Δημοκρατίας.

Στό συγκεκριμένο θέμα τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἀποφάνθηκε δύο φορές.

Συγκεκριμένα, γιά ὅσο ἵσχυε τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα, δηλαδή μέχρι τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2016, ὑπάρχουν δύο ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καί μιά ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Ἐφετείου Χανίων, ἡ ὅποια ἐφετειακή ἀπόφαση εἶναι ἰσόκυρη μέ τίς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἐπειδή ὁ Νόμος 702/1977 ὑπῆγαγε τήν ἐκδίκαση τῶν αἰτήσεων τῶν ἀκυρωτικῶν πράξεων πού ἀφοροῦν κάθε θέμα ἐκπαιδευτικῆς νομοθεσίας ἀπό τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας στό Τριμελές Διοικητικό Ἐφετεῖο.

"Ἐτσι, ἡ ἀπόφαση 3356/1995 τοῦ ΣΤ' Τμήματος τοῦ Σ.τ.Ε. στηρίχθηκε στά ἄρθρα 13, 16, καί 3 τοῦ Συντάγματος, ἀπό τά ὅποια συνεπάγεται ὅτι ὁ **σκοπός τῆς παιδείας πού προσφέρουν τά Σχολεῖα εἶναι «μεταξύ τῶν ἄλλων, καί ἡ "ἀνάπτυξη" τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων σύμφωνα μέ τίς ἀρχές τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς διδασκαλίας»**". Ἐπικαλέσθηκε καί τήν Διεθνῆ Σύμβαση τῆς Ρώμης τῆς 4ης Νοεμβρίου 1950, κατά τήν ὅποια κάθε κράτος «θά σέβεται τό δικαίωμα τῶν γονέων, ὅπως ἐξασφαλίζωσιν τήν μόρφωσιν καί ἐκπαίδευσιν τούτων συμφώνως πρός τάς ἴδιας αὐτῶν θρησκευτικάς καί φιλοσοφικάς πεποιθήσεις».

Συγχρόνως, ἀπεφάσισε ὅτι οἱ μαθητές μποροῦν νά μή παρακολουθήσουν τήν διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, ἀρκεῖ νά τό δηλώσουν στόν Διευθυντή τοῦ Σχολείου ὅτι ἔχουν λόγους θρησκευτικῆς συνειδήσεως πού προσδιορίζονται σαφῶς, «ἡτοι διότι εἶναι ἐτερόδοξοι, ἐτερόθρησκοι ἡ ἄθεοι».

Στήν συνέχεια, ἡ ὑπ' ἀριθμ. 2176/1998 ἀπόφαση τοῦ ΣΤ' Τμήματος τοῦ Σ.τ.Ε. πού ἔξεδόθη μέ ἀφορμή ἄλλη αἴτηση ἀκυρώσεως πού ἀφορᾶ τήν μείωση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας ἀναφέρεται στόν σκοπό τῆς παιδείας, πού εἶναι ὁ ἴδιος πού προσδιορίσθηκε ἀπό τήν προηγούμενη ἀπόφαση τοῦ 1995 καί συγχρόνως ἀναφέρεται στό νά ἐξασφαλίζεται ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν «ἐπί ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ὡρῶν διδασκαλίας ἐβδομαδιαίως».

Πέρα από τίς δύο αύτές άποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε., καί ἡ ὑπ' ἀριθμ. 115/2012 ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Ἐφετείου Χανίων, ἀπεφάνθη ὅτι τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, ὃπως διδασκόταν τότε μέ τό Αναλυτικό Πρόγραμμα, κινεῖται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ πλουραρισμοῦ, τῆς πολυφωνίας καί τῆς πολυπολιτισμικότητας• ὅτι οἱ ὄρθιόδοξοι μαθητές δέν μποροῦν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ὅσους λόγους καί ἂν ἐπικαλεσθοῦν• καί ὅτι ἐπιτρέπεται νά ἀπαλλάσσωνται ἀπό τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν μόνον οἱ ἄθρησκοι, οἱ ἀλλόθρησκοι ἢ ἐτερόδοξοι μαθητές, μόνον μέ τίς αὐστηρές προδιαγραφόμενες προϋποθέσεις.

Ἐπομένως, τά βιβλία πού διδάσκονταν στά Σχολεῖα τῆς Πρωτοβάθμιας καί Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης, βάσει τοῦ Αναλυτικοῦ Προγράμματος, μέχρι τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2016, μέ τίς ἀποφάσεις τῶν Ανωτάτων Δικαστηρίων τῆς Χώρας μας πού μνημονεύθηκαν ἥταν σύμφωνα μέ τό Σύνταγμα καί ἐκινοῦντο στήν πλουραλιστική, πολυφωνική καί πολυπολιτισμική προοπτική.

3. Η πρόσφατη ἀπόφαση τοῦ Σ.τ.Ε. γιά τό Πρόγραμμα Σπουδῶν

Ὀταν τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2016, μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 14375/Δ2/7-9-2016 ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, Ἔρευνας καί Θρησκευμάτων μέ τίτλο «Πρόγραμμα Σπουδῶν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στό Δημοτικό καί τό Γυμνάσιο», ἵσχυσε τό Νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν, ἀνετράπη τό προηγούμενο Αναλυτικό Πρόγραμμα καί εἰσήχθη στά Σχολεῖα τό **διαθρησκειακό μάθημα στά Θρησκευτικά μέ ἔντονο τόν χαρακτήρα τοῦ θρησκειολογικοῦ συγκρητισμοῦ**, παρ' ὅτι φαίνεται ὅτι ἔχει ὄρθιόδοξο προσανατολισμό.

Όμως, μετά ἀπό αἴτηση ἀκυρώσεως στό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας, ἐκδόθηκε ἡ ὑπ' ἀριθμ. 660/2018 ἀπόφαση τῆς Ὀλομέλειάς του, ἡ ὁποία μέ ἰσχυρά νομικά ἐπιχειρήματα ἀκύρωσε τήν ὡς ἄνω Ὑπουργική ἀπόφαση. Ἐνδεικτικά θά παρατεθοῦν μερικά βασικά σημεῖα.

Στό σκεπτικό της δέχεται ὅτι ἡ Πολιτεία εἶναι ἐλεύθερη «νά ἐπιλέγει καί νά καθορίσει κανονιστικά τό περιεχόμενο τῆς σχετικῆς ἀγωγῆς κατά τήν ἐκάστοτε ἐκπαιδευτική πολιτική καί τά πορίσματα τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, μή ἐλεγχόμενη δικαστικά στίς ἐπιλογές της, παρά μόνον ὡς πρός τήν τήρηση τῶν πιό πάνω συνταγματικῶν ὑποχρεώσεων».

Μέ βάση αύτό τό σκεπτικό ἀποφαίνεται ὅτι τό συγκεκριμένο Πρόγραμμα Σπουδῶν

-ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τήν διάταξη τοῦ ἄρθρου 16, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος, «διότι, μέ τό πρόγραμμα σπουδῶν πού εἰσάγει γιά τίς Γ'-ΣΤ' τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ καί γιά τό

Γυμνάσιο, φαλκιδεύεται ό επιβεβλημένος από τή συνταγματική αύτη διάταξη σκοπός, ή σύμπτυξη δηλαδή τῆς ὄρθοδοξης χριστιανικῆς συνειδήσεως τῶν μαθητῶν, πού ἀνήκουν στήν ἐπικρατοῦσα θρησκεία τῆς Ανατολικῆς ὄρθοδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ»,

-έρχεται σέ ἀντίθεση μέ τήν διάταξη τοῦ ἄρθρου 13, παρ. 1 τοῦ Συντάγματος «πού κατοχυρώνει ως ἀπαραβίαστη τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως», διότι προκαλεῖ «σύγχυση» στούς ὄρθοδοξους μαθητές καί «κλονίζει τήν ὄρθοδοξη χριστιανική συνείδηση»,

-έπειταίνει «στόν εὐαίσθητο ψυχικό κόσμο τῶν μαθητῶν αύτῶν πού δέν διαθέτουν τήν ὡριμότητα καί τήν κριτική ἀντίληψη τῶν ἐνηλίκων» καί εἶναι ίκανή «νά τούς ἐκτρέψει ἀπό τήν ὄρθοδοξη χριστιανική συνείδηση»,

-έρχεται σέ ἀντίθεση πρός τήν διάταξη τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ΠΠΠ τῆς ΕΣΔΑ «διότι προσβάλλει τό εὐθέως καθιερούμενο ἀπό τήν διάταξη αύτή δικαίωμα τῶν ἀνηκόντων στήν ἐπικρατοῦσα θρησκεία ὄρθοδοξων χριστιανῶν γονέων νά διασφαλίσουν τή μόρφωση καί ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν τους σύμφωνα μέ τίς δικές τους θρησκευτικές πεποιθήσεις»

-έρχεται σέ ἀντίθεση «πρός τήν συνταγματικῶς κατοχυρωμένη ἀρχή τῆς ἰσότητας» καί πρός τό ἄρθρο 14 (σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 9) τῆς ΕΣΔΑ «διότιστερεῖ ἀπό τούς μαθητές τοῦ ὄρθοδοξου χριστιανικοῦ δόγματος τό δικαίωμα νά διδάσκονται ἀποκλειστικῶς τά δόγματα, τίς ἡθικές ἀξίες καί τίς παραδόσεις τῆς Ανατολικῆς ὄρθοδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ή νομοθεσία ὅπως ἔχει ἐκτεθεῖ προβλέπει γιά μαθητές ρωμαιοκαθολικούς, ἐβραίους καί μουσουλμάνους τή δυνατότητα νά διδάσκονται ἀποκλειστικῶς τά δόγματα τῆς πίστεώς τους (ὅχι δε καί τά δόγματα ἄλλων θρησκειῶν), μάλιστα δε ἀπό δασκάλους προτεινόμενους ἀπό τήν οἰκεία θρησκευτική κοινότητα».

Από ὅσα ἀνεφέρθησαν προηγουμένως εἶναι προφανές ὅτι τό προηγούμενο Αναλυτικό Πρόγραμμα ἦταν σύμφωνο μέ τό Σύνταγμα, τήν Διεθνή Σύμβαση τῆς Ρώμης καί τήν νομολογία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἐνῶ τό Νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν εἶναι ἀντισυνταγματικό.

‘Οσον ἀφορᾶ τήν ὑποστηριζόμενη ἀποψη ὅτι δῆθεν ἡ ὑπ’ ἀριθμ. 660/2018 ἀπόφαση τῆς Ὀλομέλειας τοῦ ΣτΕ ἔξεδόθη ἐπί αἵτησεως ἀκυρώσεως κατά τῆς προηγούμενης ὑπουργικῆς ἀπόφασης καί δέν ἀφορᾶ τήν ἰσχύουσα, κατά τήν ἀποψή μου εἶναι τυποκρατικός καί ἀλυσιτελῶς προβάλλεται, ἐν ὅψει τοῦ ὅτι τό Σ.τ.Ε ἐρμήνευσε τίς ἰσχύουσες συνταγματικές διατάξεις, ἡ δέ ἐρμηνεία αύτή ἐν πολλοῖς ἰσχύει, mutatis mutandis καί γιά τήν ρύθμιση τῆς ἰσχύουσας ὑπουργικῆς ἀπόφασης. Ἔξ ὅσων δέ

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

γνωρίζω καί ή ίσχύουσα ύπουργική άπόφαση έχει ήδη προσβληθῇ μέ αἴτηση ἀκυρώσεως καί θεωρῶ ὅτι τό ἀποτέλεσμα, ἐν ὅψει τῶν ὡς ἄνω παραδοχῶν τῆς ἀπόφασης τοῦ Σ.Τ.Ε., θά εἶναι ή ἀκύρωσή της.

Ἐπειδή ζοῦμε σέ εύνομούμενη Πολιτεία, δέν εἶναι δυνατόν τό Ὕπουργεῖο Παιδείας καί Θρησκευμάτων νά μήν ἐφαρμόσῃ τήν ἀπόφαση αύτή, οὔτε φυσικά καί ή Ἑκκλησία νά τήν ἀγνοήσῃ. Αύτό σημαίνει ὅτι ή μόνη λύση εἶναι νά γίνη διάλογος μεταξύ Ἑκκλησίας καί Πολιτείας μέ βάση τό προηγούμενο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα, καί νά γίνουν οἱ σχετικές βελτιώσεις του πού θά ἀναφέρωνται στήν σύγχρονη πραγματικότητα καί τίς νέες ἀνάγκες, τό ὅποιο μάλιστα δέν καταργεῖ κανένα πλεονέκτημα τοῦ νέου Προγράμματος Σπουδῶν ὅσον ἀφορᾶ στίς τεχνικές διδασκαλίας.

Σέ αύτό ἀναφερόταν ή ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόν Μάρτιο τοῦ 2016, πού ᾧταν:

«Νά ἐπικεντρωθῇ τό ἐνδιαφέρον στό τρέχον Πρόγραμμα (δηλαδή, τό προηγούμενο πρόγραμμα πρίν τόν Σεπτέμβριο 2016) μέ τήν δική του μεθοδολογία, στό ὅποιο ὅμως νά γίνουν μερικές βελτιώσεις, ἐντάσσοντάς το στά σύγχρονα παιδευτικά δεδομένα, ὅπότε νά είσαχθοῦν σέ κάθε βιβλίο -ὅχι σέ κάθε μάθημα- μερικά κεφάλαια θρησκειολογικά, ἀνάλογα μέ τήν θεματολογία τοῦ βιβλίου, ἀφοῦ ὅμως δοθῇ προτεραιότητα στήν ὁρθόδοξη παράδοση, τήν ὅποία ἀκολουθεῖ ή πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ἀλλά καί νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς ἐφαρμογές καί τά καλά στοιχεῖα τοῦ Νέου Προγράμματος Σπουδῶν».

Νομίζω δέν ὑπάρχει ἄλλη λύση πού νά ἐπιφέρη μιά ἰσορροπία στό θέμα αύτό, ή ὅποία θά εἶναι σύμφωνη μέ τίς παραδόσεις μας, τό Σύνταγμα καί τίς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καί ᾧταν τό κύριο θέμα τῆς εἰσηγήσεώς μου στήν Συνεδρίαση τῆς Ἱεραρχίας τῆς 9ης Μαρτίου 2016, στήν ὅποία ἀντιμετώπισα τό θέμα τῶν Θρησκευτικῶν, ἀπό πλευρᾶς νομικῆς, ἐπιστημονικῆς καί δεοντολογικῆς καί υίοθετήθηκε ὁμοφώνως ἀπό τήν Ἱεραρχία τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.-

(Πηγή: parembasis.gr)